

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТОЧА.

(Соукієг.)

ПЕШТА.

Неделя

23. Апріліа 1844

Год. III.

ДАРЪ

Србскимъ Пѣвци ма.

Гди намъ мили лире гласи
Благородныи лю жаръ,
Ту су срећни наши часи
И райскога места чаръ.

Еръ природу к'о шго красну
Топлыи крепи сунца зракъ,
Плаве зоре блага роса,
Тихе ноћи снажи мракъ:

Тако нашу душу, срдце
Обаява сроданъ гласъ,
Србской дѣви кон лице
И дражин дае стасъ.

А кадъ любко укаже намъ
Лице свое драгій Май,
И јекъ пусты милозвучне
Хармоніе, зеленъ гай:

Онда пѣва србска дѣва,
Лије невинъ срдца жаръ,
А у чувству дыше, плива
Србскогъ пѣвца лепый даръ!

Елена В ћъ,

Србкини.

СПОМЕНЪ ПРОШЛОСТИ СРБСКЕ

о
Светињи Стефана Дечанскогъ.

Овай є многострадаюћи Владатель Србскій, по смрти год. 1336. у намастыру Дечану, кои є онъ подиго на славу Божију, саранћињъ. После седамъ година укажесе онъ ноћу Покліссару, и заиште, да га ископајо. Нѣгово є тело невредимо, и благовонно ископано; при комъ су се после разна чуда догађала, (о коима види: Раића II Ч. 726 стр.).

Ал' є о овоме вредно и Римо-Каѳоліка мнѣњie послушати. Пејачев: на стр. 263. овако пише: „Скопія градъ, поредъ когъ рѣка Вардаръ (у стар; Axius) тече, којој тврђня, коя се на бруду узвышава, зидомъ и обкопомъ снабдѣна, на обрану служи, број до 6000 дома. Восточногъ Вѣроисповѣданія има две Парохie; Римокаѳоліческогъ Исповѣданія само шестъ дома. Ништа манѣ имаду свогъ Архиепископа, кои се Скопійскій зове; овай не стои подъ Суфраганомъ; Парохia збогъ врло малогъ числа жителя, има (у Скопіи); Призренску, Зоганю, Јагњѣву, Ђакову, Пекій, Зумбій и (више); надъ Пехиомъ у Рагову, гдј Францышкани обитавају. Архиепископъ є кадгодъ у Јагњѣву, а садъ у Ђакову седи. Не далеко (5 на 6 саатиј) отстои село Дечанъ на равници брезуљка прострто. У њему є средић величина Црква, дугуљаста съ оловомъ покривена; унутри цркве близу олтара видисе тело

Стефана Уроша (III) у кувоту дрвеномъ, кои је на четирје ноге узвишено. Тело је у пурпурнога дамашки тако завјено, да се изъ нѣ ништа, осимъ чела и руку, одъ овога десна съ два прстена украшена, невиди; кожа је на руку сува, косе на глави мало. При Цркви је назиданъ намастырь, гдј 6, ил' 7. Калуђера, реда св. Василіја, живе.“ — О светињи овога Краља, искуснији и заиста Апостолскиј Мужъ, Илмусъ Михаилъ Сумма, негдашњији Архиепископъ Скопијскиј, умствованъ свое и нѣговы предшественника (т. је. Архиепископа) описује верно у своме писму 1749 године овако: „О Светомъ Стефану Дечанскомъ то знамъ казати; да је нѣгово тело целокупно, и зацело свето, да су се око истогъ млога чудотворна дѣла виђала догађати; далѣ, да ово примѣчанје одъ могъ предшественника Г. Петра Карадића, а овоме опетъ одъ нѣговогъ (предшественника) Г. Богдана Архиепископа Скопијскогъ, произилази. Далѣ, збогъ когъ узрока су Римокаољци забранјивали, својима почитанје овогъ Свеца; збогъ овогъ мыслимъ: јеръ су се Посланици (Missionarij) бояли, да Римокаољци посещавајући Шисматика цркве, најскоро бы и сами Шисматици постали“ и т. д. — Пејачев. далѣ говори: „Далѣ између догађаја, кои се око светогъ Краљевскогъ тела забивају, ово се свакидаши разглашено споминъ; да у сумнителнимъ и сведока лишавајућимсе парницима, кадъ се обе стране, позывајући се на свето тело, закуну, заједно, у случају клятвопреступленија, обвежују: да тако здраво и невредимо, колико кои сирѣћи зајклетву уздржи, изъ светогъ обранитеља храма изађе.“ — За вечитиј се споменъ, у Србской цркви, овомъ Краљу XV. данъ Нојембра месеца слави.

У Кежмарку.

Аркадиј Г. Николић.

РОБСТВО и ТЕРГОВАНЬ СЪ РОБОВЫ.

(конацъ)

Садъ је пытанъ, како се ово зло тергована съ людма искоренити може? — Г. Ни-

колъ Капетанъ, кои је двадесетъ година у служби при Африканскимъ приморјама био, учинио је једно предложенје, како бы се сирѣћи по нѣговомъ за то време искуству Тергованъ је робовы олакше укинути могло. Ово нѣгово предложенје видисе по нечemu да је за тай посао врло сходно, зато га је и Енглезскиј Адмиралитетъ одобрио. Онъ овако говори: Могућно је, да Енглези на рѣкама за десетъ мѣсецј, или найдуже за годину дана Тергованју са Негрима край учите: т. је. Они не треба да се на морю задржавају, него треба да на својимъ лађама у рѣке улазе, пакъ лађице, на коима се робови до уплива у морје доносе, да похватају и отма попале, а робове ослободе и попуштају: кому треба и бѣлце, кои у томъ Тергованју соучаствују, такођеръ до похватају, и Африканскимъ Поглавицима на знанъ даду, да се више отъ тогъ часа нити робове при себи держати, нити јих продавати у суде. Досадъ је било пренебрегнуто, да се особити закони за каштигу овны Роботергователя опредѣле и нареде, кои бы се тому противили, пакъ Британске морнаре или војнике, кои само свою дужност чине, што се са Роботергователјима боре, убијали. Ови су се досадъ свагда по маломъ времену опетъ као слободни пушкали: но они чимъ су себе слободне видили быти, отма су опетъ зачели свой скаредный терати занатъ. У будуће треба до се сви ови за прву маши ту привежу, нити више да се попуштају. И треба да се ратъ води и противъ Роботергователя и противъ морски разбойника, дотле, докле се годъ та ныова скаредност неукине. Ако нећеју да послушају, тиј нека осете, треба јих или похватати и затворити, или њих истребити; пакъ на ныова мѣста друге довести, кои се обећају, да такову терговину водити нећеју. Треба да се свуда наредбе и вѣши люди распошлију, кои ћеју школе заводити, и обучава-

ти, како се домови зидаю и праве, "како се
сокаци и путови уређиваю, и тако Негре
свакомъ послу и прилѣжности ободравати;
треба да се гнѣзда разоре, пакъ се онда
више нећею птићи лећи,

У Французской се јошть отдавна изборъ
једанъ отдѣлјо, да на пытанѣ, како бы се ро-
бови освободити могли, точно отговоре. При-
мѣръ намъ є у западной Індіи, а имено у
Антігуи, показао, да Негри онда радо по-
слую, кадъ се за каковий посао ћутуре
погоде, а не на надницу плаћа. Садъ
се осећа, да су се у Французкой заузели
овоме примѣру слѣдовати; али одѣленый
изборъ, коме Принцъ отъ Бројліе предсѣ-
ди, јошть се ніе на то сасвимъ склоніо.
При совѣтованю само су се два гласа оп-
редѣли: Графъ Rossi и Г. отъ Трациј
говорили су, да се робовима посао ни ћуту-
ре ни на надницу не дае, него да се роб-
ства сасвимъ освободе; чemu се Херцогъ
отъ Бројліе противнимъ показао. Пакъ ви-
дисе да и Министеръ морски дѣла Маккау о-
во сасвимъ ніе одобріо.

Денемаркъ јошть ове године сигурно ће
робове на своимъ западо-їндійскимъ остро-
вима освободити. А да ћеду имъ и друге
Силе у томе морати послѣдовати, о томе не-
ма ни разговора.

БЛАГОРОДНЫЙ ХАРАКТЕРЪ

Российски Листови приповѣдаю једанъ
слѣдујоји любопытливый догађай: Россий-
скій једанъ Благородникъ више година имао
є любовь са једномъ славномъ, отмѣнномъ,
младомъ и любве достойномъ изъ Петро-
града дѣвицомъ. Она найпослѣ постане ма-
ти, и садъ упнесе, ма да јој нѣнъ любе-
зникъ нигдѣ ништа имао ніе, да се вѣнчао,
будући є она прилично имућство притяга-
вала. Благородникъ отъ свое стране заиста
бы се био съ ньоме у томе согласio, да му
богата једна удовица Гражданкия, за честі-
ју и титуломъ чезнући, свою руку ніе пружила
была. Корыстолюбие и праведливость
садъ су се яко у нѣму борили, докле най-
послѣ корыстолюбие праведливость не над-

влада, па тако заключи онъ да дѣвицу о-
стави и удовици приволесе. Онъ већ паво
є био и Свѣту у очи, кои га изясняваше
за женика исте удовице; кадъ аль изнена-
да, пріе, него што се нѣгова намѣра извер-
ши, буде ухваћенъ, и на петъ година у
Сибирију у заточеніе осуђенъ. При овой про-
мѣненој ствари садъ се покаже благород-
ный Характеръ отбачене дѣвице у найсвѣ-
тлой сјайности. Она све свое прода, у го-
товъ новацъ учини, пакъ своевольно осуди-
се, да и она заедно са отцемъ младенца у
Сибирији у заточенію пребуде. Заиста ніе
могло быти, да се ове дѣвице, своме Лю-
безнику, указана силна любовь сердца Бла-
городника недотакне; и будући да онъ у
Сибирији ни съ којомъ више женскомъ осо-
бомъ сообращеніе ніе могао имати, развѣ
само са својомъ первомъ любезницомъ; то
већ ніе могао дуже своме сердцу одолѣти,
да се не склони, и великолушной дѣвицы
руку свою не пружи.

МУДРА НАСТАВЛЕНИЯ.

1) Люби Отечество твоє, ради и по-
спѣшествуй за нѣгову корысть, где и кадъ
годъ можешъ. Немой га оставляти, кадъ є о-
но у нужди; немой се наймити за войника
кодъ странне Власти, коя бы те приморала
противъ твогъ Огечества воевати. Нѣга си
само дужанъ бранити. Жертвуй благо кровъ
и животъ твой за отечество твоє, кадъ не-
праведанъ непріятель на нѣга насрће, и кадъ
те оно позове, да га бранишъ и защи-
щавашъ.

2) Покори се гражданскимъ законима и
общемъ порядку у земли, у којој живишъ;
иначе не бы могло Содружество обстати,
нитъ бы и за тебе пробыточно было. По-
слѣдуй предписаніяма совѣтно, иначе бы
наймудріи закони, кои се на всеобще бла-
го клоне, всуе были у руками Правительства.

3) Почитуй и люби Сограждане твоє
одъ свакогъ Чина и Заната. Надничаръ та-
ко исто за обще добро и благополучие ра-
ди, као и Художникъ и Ученъ; Занатлија

као Земљеделецъ; простиъ войникъ исто тако, као и нѣговъ Началникъ и Предводитель, кадъ свакій на своемъ мѣсту дужность свою точно испунаша.

Сам. М.

УНИВЕРЗИТЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА

ВѢСТИ.

Вашархель. 22. марта отиде овдашній краячъ Стефанъ Молнаръ, отацъ четверо дѣце, са пуномъ пушкомъ у віноградъ, съ томъ намѣромъ, да се изъ пушке у колиби пударевої убіє; али несретно управљна отъ пушке цѣвъ подере му само једну страну лица, једно око и јзыкъ. Онъ донешенъ буде кући, и јошть живи, премда мало има надежде, да ће опетъ устати. Онъ се сирома зато принуждѣнъ нашао себи свой животъ скратити, што є радо имао свакій данъ веселити се а отъ посла плашигисе, пакъ є тако свое дане найвише у лову профуїкао, и толико дуга на главу си натоварио, да найпослѣ већь не зијо, како ће се поодуживати; јербо су узаймителни већь свакій данъ заопущали били долазити и дугъ отъ нѣга искати, кое онъ ніје могао већь да дуже подноси.

Изъ Пожуна пишу: да се тамо овы дана сожаленія достойній једанъ удвој догоџио. 16-гѣ Априла, п. р. нашло се тамо мртво тѣло убиеногъ Графа С., кои є на удвою съ Барономъ А., погинуо. Ови су юнаци изъ Беча у Пожунъ допутовали, и сбогъ малогъ, или право рећи, сбогъ багателногъ и никаквогъ узрока, дођу једанъ съ другимъ у свађу такову, да једанъ отъ нии двоице и саму смерть окуси.

ЧЕСКО КЊИЖЕСТВО.

Отъ общепочитаногъ Стихоторца и Мудролюбца Г. Клацела не давно изышло є у Брынну кодъ Карла Вінікера мудролюбно разчлененіе Ческогъ језика подъ насловомъ: „Начатцы вѣжестногъ изтраживанія Ческогъ језика.“ — Г. І. Бођанский, Профессоръ Славенски језика и Књижества у Москви, ради једанъ Ческо-Россійскій Словаръ. Овай истий Господинъ преправля за печатанѣ и Россійскій преводъ отъ Шафарикове „Славенске Енографије.“

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

У Букарешту излазе два Нѣмачка Домовна Календара, откуда се види, колико є число тамо живећи Нѣмаца. Само у Валахији бронсе на 30,000 Аустријски поддайника. У Букарешту има до 20.000 Нѣмаца, кои се найвише са рукодѣлјемъ (занатима) занимају; но доволно се између нии налази и Терговаци. Лѣпо и прамѣчаніја достойно є видити и чути, како тамо Нѣмци у слоги и у любови живе, и како много болѣ свою Народност чуваю и бране, него што су Французски насељеници у Пруссіи чинили.

Аденъ. Гдѣ се једанпутъ Енглези настане, тамо и заостану. Варошъ Аденъ на јужномъ Арапскомъ приморју лежећа данасъ већь брои 22,000 житеља, отъ коихъ многи изрядне баште притежавају и воздѣлавају. Кадъ су се у то мѣсто прије 6—7 година Енглези доселили, было є у њему само неколико колибица са 600 душа. До мало времена одавдѣ ће Енглезско втечење далеко преко Арапске и восточне Африке допрети, и яко терговину са тамошњимъ народима повести и распространити.

СМѢСИЦЕ

Маєй Корвінъ обичајствовао є говорити, да се онъ ништа тако яко не бои, као вреле чорбе, умилостивљеногъ или помиреногъ непријателя и брадате жене.

Једанъ младый човекъ, кои се радо кланјо, али за то мало способности имао, седајше једанпутъ при једномъ обѣду съ многимъ любопытливимъ дѣвицама отъ коихъ кадъ га једна запита: „зашто онъ тако мало обѣдуе?“ отговори јој; „Ахъ! Кадъ човекъ предъ собомъ и поредъ себе такове Dame гледи, то прође му и жеља къ јлу и гладъ.“

Станъ Дунава у Пешти.

2. Маја п. р. 12'. 9". 0"".
3. Маја 12'. 9." 9. ""
4. Маја 12' 9" 6. ""

Скоротеча излази у седмицы 2 путь, Четверскомъ и Недельномъ; цена му є како за овдашнѣ тако иза стра се Предчисленикъ за полъ године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакой ц. кр. Пошти, и у Пешти кодъ Извавателя, у Ведемской улицы (Bastei Gaffé Nro. 349.)

Изваватель Димитрий Јовановићъ.

УПЕШТИ словима Баймеловимъ.